herpy

GEKKOER

Common flat-tail gecko

Uroplatus fimbriatus

Slægtens klassiker og en af de største bladhalegekkoer: et frynset, barkfarvet nattedyr fra regnskovene i det østlige Madagaskar, der om dagen smelter sammen med træstammen. Den er imponerende at se på, men har brug for kølige temperaturer, høj fugt og en tålmodig, erfaren holder.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Stellio fimbriatus* Udgivet 14. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**25-33 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**7-10 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 60 × 100 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-25 °C**
Temperatur, nat	**17-21 °C**
Luftfugtighed	**65-95 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**100-230 dage** ved 18-26 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Hele slægten Uroplatus står på CITES bilag II og er i EU opført på bilag B i forordning 338/97. Handel inden for EU kræver dokumentation for, at dyret er lovligt erhvervet (fx faktura eller oprindelsesbevis), og indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-tilladelser. Spørg sælgeren om papirer, og gem dem. Dyrevelfærdslovens almindelige krav gælder også.

Om arten

Uroplatus fimbriatus er en af de største gekkoer i slægten, og artsnavnet betyder frynset. Langs kroppen, benene og halens kant sidder smalle hudfliger, som lægger sig helt ind mod barken, når dyret hviler på en stamme. De udvisker skyggen af kroppen, så gekkoen ikke længere ligner et dyr. Farverne er grå, brune og grønlige og ofte marmorerede som mos og lav, og den brede, flade hale ligner et vissent blad.

Voksne dyr bliver 25-33 cm inklusive hale. Der findes ikke pålidelige vægttal for arten, så vægten står ikke i faktaboksen. Øjnene er store og uden låg, med lodret pupil, og de er så lysfølsomme, at gekkoen kan se farver om natten. Bliver den forstyrret, løfter den hoved og hale, spærrer munden op og skriger. Det er et bluffnummer, men det virker.

Arten blev beskrevet allerede i 1797 af den tyske naturforsker Johann Gottlob Schneider under navnet *Stellio fimbriatus* og er slægtens typeart. I 2006 blev de store bladhalegekkoer fra det nordlige Madagaskar, bl.a. Montagne d'Ambre, skilt ud som en selvstændig art, *Uroplatus giganteus*, så ældre oplysninger om meget store dyr fra nord handler sandsynligvis om den.

Det er et dyr til den, der vil kigge og har tålmodighed, ikke til den, der vil have et kæledyr. En stor del af dyrene i handlen har været vildfangede og ankommet stressede, dehydrerede og fulde af parasitter, så vælg et opdrættet dyr, hvis du kan.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Arten findes kun på Madagaskar. Den lever i regnskovene i den østlige del af øen, omtrent fra Antongil-bugten i nord til egnen ved Vondrozo i syd, og desuden på øerne Nosy Mangabe og Nosy Boraha (Île Sainte-Marie) ud for kysten.

Udbredelsen er forholdsvis stor, og IUCN regner ikke arten for truet. Den er dog helt afhængig af skoven, og skovrydning og indsamling til dyrehandlen er de største trusler. Kortet viser kun den naturlige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Gekkoen lever i fugtig tropisk regnskov, især i lavlandet og de lavere bjergskove. Om dagen sidder den med hovedet nedad på stammer og tykke grene, ofte ret lavt, med kroppen trykket mod barken. Om natten jager den insekter og andre smådyr på stammerne og i krattet.

Klimaet i østskovene er varmt og fugtigt det meste af året med en kort, tørrere periode. Luftfugtigheden ligger i gennemsnit omkring 80 %, og dagtemperaturen typisk i de lave og midterste 20'ere. Nætterne er køligere, især i højere liggende skov. Dis, regn og dug giver lange perioder med næsten mættet luft, og det er netop høj fugt om natten og kølige nætter, du skal efterligne i terrariet.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Arten bruger højden, så terrariet skal være højt. Et enkelt voksent dyr kan klare sig i 45 × 45 × 90 cm (længde × bredde × højde), men et par bør have mindst 60 × 60 × 100 cm, samme mindstemål, som anbefales til et par af den lidt mindre *Uroplatus henkeli*. En han med to hunner har brug for omkring 60 × 60 × 120 cm eller mere. Unger trives i et mindre terrarie på cirka 30 × 30 × 45 cm.

Glasvægge holder på dråberne fra sprøjtningen, og dyrene drikker af dem. Fronten og toppen skal have net, så luften skiftes. Indret med lodrette og skrå grene, korkbark og tykke bambusrør i forskellige højder, så gekkoen kan sidde med hovedet nedad som i naturen. Planter med store blade, levende eller kunstige, giver skjul og holder på fugten.

Som bund fungerer en fugtig blanding af kokosmuld og jord uden gødning, dækket af visne blade. Til nyklækkede unger er køkkenrulle det sikreste, fordi de ikke kan sluge noget af den. Fjern afføring ofte, og skift bunden helt med jævne mellemrum, fordi fugt og afføring hurtigt giver bakterier.

TEMPERATUR

Arten tåler varme dårligt og skal holdes køligere, end mange tror. Om dagen er 22-25 °C passende, og om natten skal temperaturen falde til 17-21 °C. Nattefaldet er en vigtig del af døgnrytmen. Temperaturen må kun kortvarigt komme over omkring 27 °C, og over 30 °C stiger risikoen for dødsfald hurtigt.

I en almindelig dansk stue er ekstra varme som regel unødvendig. Angivelserne for en varmeplet er uenige: fra et lille solplet på 27-28 °C til slet intet over 27 °C. Derfor står der ikke noget hotspot i faktaboksen. Vil du have en lille varm plet, så hold den på højst 27 °C, og sørg for, at dyret altid kan søge et køligere sted.

Mål med to digitale termometre, ét foroven og ét forneden, og stil terrariet væk fra solrige vinduer. Et termometer med alarm afslører hurtigt en hedebølge, og på varme sommerdage kan en ventilator over netlåget være nok til at holde temperaturen nede.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Høj luftfugtighed er det vigtigste i pasningen, for arten tørrer let ud. Hold luftfugtigheden på 65-70 % om dagen og 80-95 % om natten, og lad bunden tørre lidt op i løbet af dagen. Spray grundigt med lunkent vand i skumringen, så der sidder dråber på blade, grene og glas. Et regnanlæg med fin tåge, der kører et par gange i døgnet, er en stor hjælp.

Gekkoen drikker dråber fra blade og glas og bruger sjældent en vandskål, men stil alligevel en lav skål med frisk vand. God ventilation er lige så vigtig som fugten, fordi stillestående, fugtig luft giver mug, luftvejsinfektioner og hudproblemer. Et hygrometer viser, om rytmen holder.

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten og hører til Ferguson-zone 1 sammen med andre skyggedyr. Der er kun få dokumenterede erfaringer med UVB til netop denne art, men et svagt UVB-lys anbefales i dag til hele slægten. Brug fx et T5-rør til skovdyr, så UV-indekset højst ligger omkring 0,6-1,4 på de øverste grene, og placer det i den ene side, så resten af terrariet ligger i skygge. Til sammenligning tillades op til UV-indeks 3 helt oppe under lampen til *Uroplatus henkeli*, men mere end zone 1 er ikke nødvendigt her.

Hav lyset tændt 10-12 timer om dagen, styret af et tænd-sluk-ur, og sørg for mørke om natten. Undgå stærke spotlamper og farvet natlys. Stærkt lys og varme sammen er den hurtigste vej til en stresset gekko.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten æder insekter og tager næsten kun levende bytte. Giv en blanding af fårekyllinger, græshopper, dubia-kakerlakker og store melorme, og voksmøllarver som godbid. Byttet må ikke være bredere end afstanden mellem gekkoens øjne. Fodr unger hver eller hver anden dag og voksne 2-3 gange om ugen, så meget de æder på 10-15 minutter. Vægten skal holdes stabil.

Pudr insekterne let med kalk, og giv D3-vitamin og multivitamin et par gange om måneden. Hunner i avlssæsonen har brug for ekstra kalk. Fodr foderdyrene godt, før de bliver serveret, og fjern de insekter, der ikke bliver ædt.

Små, opdrættede snegle er værd at prøve, især til hunner. Hos *Uroplatus henkeli* er de afgørende for hunnernes kalkforsyning og æglægning, og det er sandsynligt, at det samme gælder her, selv om det ikke er undersøgt. Store hunner kan en sjælden gang få en nyfødt mus, men det er ikke nødvendigt og kan gøre dyret fedt.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Gekkoen satser på camouflage frem for flugt og er sky og stressfølsom. Vildfangede dyr springer og kan bide, når de bliver rørt. Opdrættede dyr er roligere, men heller ikke de egner sig til hyppig håndtering. Hold arten som et dyr at se på, og tag den kun op, når det er nødvendigt. Sid så lavt, og lad den gå fra hånd til hånd i stedet for at holde fast.

Kønsmodne hanner skal holdes hver for sig, fordi de gaber ad hinanden og slås. Arten er altså mindre fredelig end *Uroplatus henkeli*. Et par eller en han med to hunner kan fungere i et stort terrarie med mange gemmesteder. Kig efter sår, især i yngletiden, og skil dyrene ad, hvis der er uro. Skriger gekkoen, når du nærmer dig, er du kommet for tæt på.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kendes på en tydelig bule ved halens rod, hvor hemipenis ligger, og på små porer foran kloakken. Hunnerne er som regel en anelse større og får en fyldigere krop, når de er klar til avl. Der findes ingen pålidelige tal for, hvornår arten bliver kønsmoden i fangenskab, så alderen står ikke i faktaboksen. Vent til hunnen er udvokset og i god foderstand, før hun sættes i avl.

En hun i god form har tydelige hvide kalklommer på halsen, hvor hun opbevarer kalk til æggene. Kønnet er bestemt af kromosomer: en undersøgelse fra 2023 af flere *Uroplatus*-arter tyder på, at hele slægten har hanner med ZZ og hunner med ZW.

PARRING

Parringen foregår om natten og kan vare flere timer. Hannen vifter med halen, kravler op på hunnen uden at bide i nakken og fører sin hale ind under hendes. Hunnen kan gemme sæd og lægge flere kuld efter en enkelt parring, så hannen kan flyttes ud igen efter nogle uger.

Sæt hannen ind hos hunnen, og hold øje med dem de første nætter. Har du flere hanner, skal de skiftes til at være hos hunnerne og aldrig være sammen. Giv hunnen mindst tre måneders pause fra hannen hvert år, helst i den køligere periode, så hun kan genopbygge kalkreserver og vægt. Stabil høj fugt og regelmæssig sprøjtning er en forudsætning for at få arten til at yngle.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger som regel et eller to æg, ofte tre til fire uger efter parringen. Hvor mange kuld en hun lægger om året, er ikke dokumenteret for arten, så det står ikke i faktaboksen. Hos *Uroplatus henkeli* kan en hun lægge op til fem kuld i en sæson, og det giver en idé om, hvad man kan forvente.

Æggene er runde og hårdskallede. Hunnen lægger dem på jorden under bladene eller let nedgravet og ruller dem i jord, mens skallen hærder. Giv hende en rolig æglæggeplads, fx en bakke eller potte med let fugtig jord og et lag blade. Kig efter æg hver dag, når hun virker urolig, og vend dem aldrig, når du tager dem op.

INKUBATION

Læg æggene halvt ned i vermiculite (blandet 1:1 med vand efter vægt) eller fugtigt sphagnum i en lille boks med nogle få lufthuller, uden at vende eller dække dem. Luftfugtigheden i boksen skal være over 70 %, men æggene selv skal holde sig tørre.

Der er kun få dokumenterede tal for netop denne art. Klækning er beskrevet efter 100-120 dage ved omkring 24-26 °C. Tallene i faktaboksen er lånt fra retningslinjerne for *Uroplatus henkeli*: 18-26 °C, gerne med et natligt fald til 18-22 °C, og 100-230 dage med et gennemsnit på 165 dage. Højere temperaturer giver kortere tid. Brug dem som rettesnor, ikke som facit, og vær tålmodig, før du opgiver et æg. Om temperaturen kan påvirke ungernes køn, er ikke undersøgt hos arten.

OPDRÆT AF UNGER

Nyklækkede unger er omkring 5-6 cm lange og lever af blommeresten de første dage. Flyt dem til et lille terrarie med køkkenrulle, grene og en plante, og hold det fugtigt. Unger skal holdes adskilt fra de voksne.

Giv små fårekyllinger og bananfluer, pudret med kalk, hver eller hver anden dag, og sørg for, at byttet ikke er for stort. Der er ingen artsspecifikke temperaturtal for unger, men anbefalingen for unger af *Uroplatus henkeli*, 23-25 °C om dagen og 19-21 °C om natten, er et rimeligt udgangspunkt. Vej ungerne jævnligt. De vokser hurtigt det første år, men der findes ingen pålidelige tal for, hvornår de er udvoksede.

Sundhed og typiske fejl

Vildfangede dyr er ofte svækkede, og det er den største risiko ved arten. Ellers skyldes de fleste problemer forkerte forhold i terrariet. De typiske fejl er:

- For høj temperatur. Længere tid over 27 °C stresser dyret, og over 30 °C kan det dø.
- Dehydrering på grund af for lav fugt. Gekkoen drikker dråber, så sprøjt dagligt.
- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos avlshunner, hvilket giver bløde knogler og æg, der sidder fast.
- Parasitter og infektioner hos vildfangede dyr. Få en afføringsprøve undersøgt hos en dyrlæge med krybdyrerfaring, gerne før dyret flytter ind hos dine andre dyr.
- Stillestående, fugtig luft, som giver mug og luftvejsinfektioner.
- Stress fra håndtering, stærkt lys og uro, som kan få dyret til at holde op med at æde.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale og et godt greb. Søg dyrlæge, hvis gekkoen taber sig, ikke æder i et par uger, trækker vejret besværet eller virker slap.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.